

**Uchwała Nr   /2015
Rady Gminy Michałowice
z dnia**

w sprawie uchwalenia „Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Michałowice na rok 2016”

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286) Rada Gminy Michałowice uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Michałowice na rok 2016” w brzmieniu załącznika do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Michałowice i Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH GMINY MICHAŁOWICE NA ROK 2016

Wstęp

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych należą do zadań własnych gminy. Zadanie to realizowane jest w ramach rocznego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Podstawę prawną programu stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r, poz. 1286). Program uwzględnia zapisy:

- 1) Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020, określone w obszarze strategicznym „rozwój profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, narkotyków i innych używek”.
- 2) Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Michałowice na lata 2014-2020, określone w ramach celu operacyjnego nr 3 „Zapewnienie rodzinom i dzieciom bezpieczeństwa zdrowotnego i publicznego poprzez: przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zjawisku przemocy w rodzinie”.
- 3) Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011-2016.

Program został opracowany na podstawie rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i jest zgodny z założeniami Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

Rozdział I Charakterystyka zjawiska

Alkohol jest substancją psychoaktywną, która może powodować uzależnienie, stanowi obciążenie w wielu dziedzinach życia poczynając od szkód zdrowotnych kończąc na społecznych. W Polsce według danych na które powołuje się Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uzależnionych od alkoholu jest około 600 tys. osób, natomiast osób pijących szkodliwie 2,5 mln. Uzależnienie od alkoholu jest zaburzeniem psychicznym i zaburzeniem zachowania, które w Polsce diagnozuje się na podstawie Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych.

Ze statystyki Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że Polska znajduje się w światowej czołówce pod względem ilości średniego spożycia alkoholu. Polska należy do grupy krajów, w których spożycie alkoholu wzrasta. Według danych WHO alkohol znajduje się na trzecim miejscu czynników skracających życie, po nikotynie i nadciśnieniu tętniczym. Szacuje się, że dorośli członkowie rodzin alkoholowych stanowią w Polsce populację liczącą 1,5 – 2 mln. osób. Jednocześnie dzieci i młodzież żyjąca w tych rodzinach to około 2 mln. osób. Na podstawie badań przeprowadzonych na terenie Polski przez CBOS raport „Młodzież 2013” wynika, że podobnie jak

w badaniach przeprowadzonych trzy lata wcześniej upijanie się wśród nastolatków jest zjawiskiem powszechnym. Do upicia się w ciągu ostatnich 30 dni przyznaje się 44 % badanych (uczniów szkół ponadgimnazjalnych). Ten sam raport wskazuje niepokojące zjawisko wzrostu spożycia przez młodzież mocniejszych trunków wina i wódki.

Z diagnozy lokalnych zagrożeń przeprowadzonej na terenie Gminy Michałowice w 2012 roku, obejmującej 200 osób dorosłych oraz 564 uczniów wynika, iż zdaniem 55,6% osób dorosłych spożycie alkoholu wzrosło, 18,3% przyznało, iż nie pije w ogóle, 40,6 % badanych dorosłych przyznało się do picia okazjonalnego, 6,6,% do picia więcej niż raz w tygodniu a do picia codziennego przyznało się 1,5%. Jako główne powody sięgania po alkohol badani dorośli wskazali „chęć zapicia problemów i smutków” 73,5% a na drugim miejscu chęć „wyluzowania się” 55%.

W grupie uczniów do kontaktu z alkoholem przyznało się 54,1% badanych gimnazjalistów oraz 66,1% badanych uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. Ponadto 19,1% gimnazjalistów oraz 43,5% uczniów szkoły ponadgimnazjalnej przynajmniej raz w życiu upiło się, tracąc kontrolę nad własnym zachowaniem. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi zdaniem badanych stwarzają wakacje oraz czas wolny. Ponadto badania pokazały, że rodzice dość często nie zauważają tego, że ich dzieci znajdują się pod wpływem alkoholu czy narkotyków. Kontakt młodzieży szkolnej z alkoholem potwierdzają także ewaluacje zrealizowanych w 2013r. programów profilaktycznych. Ponad 27% uczestniczących w programach przyznaje się do spożywania alkoholu, w ciągu ostatnich trzech miesięcy.

Częstym problemem towarzyszącym alkoholizmowi jest przemoc. 23,7% badanych osób dorosłych przyznało, że zna osobę ze swojego środowiska doświadczającą przemocy fizycznej, ponad 35,5% przyznało, że zna osobę doznającą przemocy psychicznej, natomiast 37,4% respondentów zna przypadki bicia dzieci przez ich rodziców czy opiekunów. Zjawiska przemocy i agresji są obecne także wśród młodzieży. Do znajomości osoby z otoczenia, która doświadcza przemocy ze strony rodziny lub otoczenia rówieśniczego, przyznaje się 17,2% uczniów szkoły podstawowej, 29,6% gimnazjalistów oraz 32,3% uczniów szkoły ponadgimnazjalne.

W roku 2014 programami z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi objęto 1223 uczniów, 49 nauczycieli i 85 rodziców. W ramach oferty punktu informacyjno – konsultacyjnego udzielono wsparcia 33 osobom z problemem alkoholowym, 26 osób nietrzeźwych zostało zatrzymanych w celu wytrzeźwienia, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy z 23 osobami, w stosunku do 8 osób skierowano wnioski do sądu o poddanie się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu.

Przedstawione wyniki i dane wskazują, iż niezbędne są działania zapewniające dostęp do specjalistycznego wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych jak również dla osób doświadczających trudnych sytuacji życiowych jak również szeroko rozumiana profilaktyka środowiskowa. Zasadne jest kontynuowanie programów edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach, promowanie aktywnego spędzania czasu wolnego, rozpowszechnianie informacji dotyczących istniejącego systemu pomocy i wsparcia jak również wspieranie funkcji wychowawczych i opiekuńczych rodziców.

Rozdział II

Cele Programu

Program zakłada realizację następujących celów:

- 1) zapewnienie skutecznej pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz rodzinom, w których istnieje ryzyko uzależnienia i związanej z tym zjawiskiem przemocy;

- 2) przeciwdziałanie problemom uzależnień i ograniczanie skutków;
- 3) podniesienie kompetencji kadr pracujących z grupami ryzyka w obszarze profilaktyki, uzależnień i przemocy.

Rozdział III

Odbiorcy programu

Odbiorcami programu są:

- 1) osoby uzależnione, współuzależnione, doznające przemocy;
- 2) rodziny osób uzależnionych, współuzależnionych doświadczających przemocy;
- 3) osoby i rodziny ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i przemocą;
- 4) dzieci i młodzież;
- 5) rodzice i opiekunowie;
- 6) osoby pracujące z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy lub osobami z grup ryzyka w tym: nauczyciele, wychowawcy, pracownicy socjalni, członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 7) mieszkańcy Gminy Michałowice.

Rozdział IV

Zadania w ramach programu

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu w szczególności:

- 1) zakup ponadpodstawowych programów terapii uzależnień i pomocy terapeutycznej prowadzonej przez Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Mazurkiewicza, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Pruszkowie;
- 2) prowadzenie punktu informacyjno –konsultacyjnego (PIK);
- 3) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) prowadzenie pracy specjalistycznej i terapeutycznej, w tym zatrudnianie psychologów i specjalistów z różnych dziedzin;
- 2) finansowanie zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego;
- 3) finansowanie zajęć opiekuńczo – wychowawczych w szczególności dla dzieci z grup ryzyka;
- 4) finansowanie wyżywienia dla dzieci uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego lub zajęciach opiekuńczo- wychowawczych;
- 5) zakup lub opracowanie i upowszechnianie materiałów edukacyjnych, ulotek, informatorów dotyczących oferty pomocy dla osób i członków rodzin z problemem uzależnienia czy doznających przemocy;
- 6) finansowanie pogłębionego programu terapii dla osób współuzależnionych w tym: terapii grupowej prowadzonej przez Poradnię Leczenia Uzależnień w Pruszkowie;

- 7) współpracę z Zespołem Ośrodków Wsparcia w Piastowie poprzez rozpowszechnianie informacji na temat pomocy świadczonej ofiarom przemocy oraz sprawcom;
- 8) finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w tym szkoleń pozwalających na uzyskanie certyfikatu z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy dla osób pracujących w obszarze przemocy i alkoholizmu;
- 9) finansowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego i innych grup zawodowych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie oraz pracy z rodzinami;
- 10) zapewnienie pomocy specjalistycznej w tym psychologicznej i terapeutycznej osobom doświadczającym przemocy w ramach punktu poradnictwa specjalistycznego;
- 11) zakup i prenumerata tematycznych książek, publikacji i czasopism;
- 12) doskonalenie metod interwencji przeciwdziałania przemocy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”;
- 13) zapewnienie dostępu do superrewizji osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy;
- 14) organizowanie porad, spotkań lub konferencji w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym lub przemocą w rodzinie;
- 15) prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne;
- 16) przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych w tym zjawiska przemocy i uzależnień;
- 17) włączanie się w ogólnopolskie akcje informacyjne i kampanie.

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności:

- 1) prowadzenie na terenie szkół, innych placówek oświatowych oraz opiekuńczo-wychowawczych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;
- 2) organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych;
- 3) realizacja środowiskowych programów profilaktycznych;
- 4) prowadzenie działań edukacyjnych w ramach warsztatów, pogadanek, spektakli;
- 5) promowanie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego, zdrowego stylu życia w szczególności dzieci i młodzieży poprzez organizowanie i finansowanie kolonii, półkolonii, warsztatów, spotkań wystaw i konkursów;
- 6) włączanie się w ogólnopolskie kampanie i programy w tym z zakresu przeciwdziałania przemocy;
- 7) finansowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 8) prowadzenie punktu informacyjno -konsultacyjnego;
- 9) zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych w tym książek, czasopism związanych z działalnością profilaktyczną;
- 10) przeprowadzenie diagnozy problemów społecznych na terenie gminy;
- 11) wspieranie pro – społecznych działań dzieci i młodzieży w tym finansowanie działań na rzecz rozwoju wolontariatu;
- 12) podejmowanie działań informacyjnych w lokalnej prasie, na stronie internetowej, w trakcie

- impres gminnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy;
- 13) rozwijanie umiejętności wychowawczych, budowanie więzi rodzinnych, promowanie wartości rodzinnych poprzez prowadzenie grup, warsztatów i spotkań dla rodziców i opiekunów oraz dla rodzin.

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- 1) wzajemne informowanie i promowanie działań;
- 2) włączanie w wykonywanie zadań wynikających z realizacji programu;
- 3) współpracę w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Zadanie 5

Finansowanie wyposażenia oraz bieżących kosztów utrzymania siedziby Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pokrywanie kosztów związanych z zakresem prac komisji w tym np. koszty biegłych, koszty sądowe.

Rozdział V

Zadania Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w tym:
  - 1) wzywanie osób uzależnionych od alkoholu oraz motywowanie zarówno osób uzależnionych współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego;
  - 2) rozpatrywanie otrzymanych zgłoszeń dotyczących osób uzależnionych od alkoholu;
  - 3) kierowanie osób, co do których istnieje podejrzenie o nadużywanie alkoholu na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
  - 4) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym wraz z opinią wydaną przez biegłych;
  - 5) złożenie do właściwego sądu rejonowego wniosku o wszczęcie postępowania.
2. Przeprowadzanie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zespołach dwuosobowych zgodnie z planem kontroli na rok 2016.

Rozdział VI

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członek Komisji otrzymuje wynagrodzenie raz w miesiącu na podstawie złożonego oświadczenia o wykonaniu czynności potwierdzonego przez Przewodniczącego Komisji według następujących zasad wynagradzania:
  - 1) za posiedzenie Komisji - 100 zł;
  - 2) za dyżur członka Komisji oraz wykonywanie innych czynności określonych w regulaminie - 50zł;
  - 3) za udział w przeprowadzeniu kontroli i rekontroli jednego punktu sprzedaży napojów

alkoholowych – 50 zł.

2. Za udział w pracach, o których mowa w ust. 1 uważa się czynności związane z realizacją zadań Komisji wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także czynności określone w regulaminie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Środki na wypłatę wynagrodzenia wymienionego w ust. 1 zapewnia się corocznie w budżecie Gminy Michałowice w ramach dochodów własnych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

Rozdział VII

Przewidywane rezultaty

1. Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:
  - 1) objęcie dzieci i młodzieży szkolnej programami profilaktycznymi i działaniami o charakterze profilaktycznym;
  - 2) wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności;
  - 3) wzmocnienie umiejętności i kompetencji rodziców, oraz kadr pracujących w obszarze uzależnień, przemocy oraz rodziny ;
  - 4) aktualne informacje na temat istniejącego systemu pomocy i wsparcia dla mieszkańców Gminy Michałowice;
  - 5) dostępność wsparcia specjalistycznego;
  - 6) objęcie dzieci ze środowisk zagrożonych działaniami opiekuńczo- wychowawczymi;
  - 7) przeprowadzenie diagnozy społecznych zagrożeń.
2. Program przewiduje monitoring następujących wskaźników:
  - 1) liczba ponadpodstawowej liczb pogłębionej terapii;
  - 2) liczba osób korzystających z pomocy w ramach PIK;
  - 3) liczba godzin oferowanego poradnictwa;
  - 4) liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami profilaktycznymi w placówkach oświatowych;
  - 5) liczba dzieci objętych wsparciem placówki wsparcia dziennego;
  - 6) liczba szkoleń dla profesjonalistów oraz liczba osób biorących udział w szkoleniach;
  - 7) liczba organizowanych form opiekuńczo – wychowawczych i liczba uczestników;
  - 8) liczba przeprowadzonych kampanii i działań informacyjno- edukacyjnych;
  - 9) liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych oraz liczba osób w nich uczestnicząca;
  - 10) liczba osób korzystających z letniego wypoczynku;
  - 11) liczba postępowań prowadzących do zobowiązania do leczenia.

Rozdział VIII

Realizatorzy program

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Program realizowany będzie przy współpracy z placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, organizacjami, firmami i osobami fizycznymi realizującymi usługi z zakresu programu.

Rozdział IX
Finansowanie programu

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Michałowice w rozdziale 85154.

Rozdział X
Sprawozdawczość

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu stanowić będzie integralną część rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Uzasadnienie do projektu Uchwały

Projekt uchwały wynika z zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych nałożonych ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawa ta nakłada obowiązek przyjmowania przez Radę Gminy rocznych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Ustawa wymienia wprost zadania jakie gmina powinna podejmować w zakresie profilaktyki. Przedstawiony projekt programu zawiera zadania, o których mowa w ustawie wraz ze wskazaniem sposobów realizacji. Program został opracowany na podstawie rekomendacji do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych PARPA.